

УДК 37.013.42:001.82:37.091.214"2024"

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2024-1.18>

Оксана ОПАНАСЕНКО

здобувачка кафедри управління та освітніх технологій,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Orana@i.ua

ORCID: 0000-0003-1487-422X

АНАЛІЗ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Анотація. У статті представлено результати аналізу освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» (ОП «Соціальна педагогіка»). Досліджено освітні практики підготовки майбутніх соціальних педагогів на основі вивчення офіційних сайтів українських університетів та освітніх програм для здобувачів вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота» (ОП «Соціальна педагогіка»). Здійснено аналіз наукових праць щодо досвіду підготовки соціальних педагогів в Україні. **Визначено** специфіку теоретичних підходів до підготовки фахівців за спеціальністю 231 «Соціальна робота за освітньо-професійними програмами «Соціальна педагогіка» для соціально-педагогічної діяльності. **Мета статті** – проведення огляду та аналізу освітньо-професійних програм (далі – ОПП) підготовки фахівців із соціально-педагогічної діяльності для закладів освіти.

Методологія дослідження ґрунтується на наукових та науково-практичних підходах, а також методах дослідження, зокрема систематизації та узагальнення інформації щодо актуальних освітніх програм підготовки фахівців за спеціальністю 231 «Соціальна робота за освітньо-професійними програмами «Соціальна педагогіка». **Наукова новизна** полягає у тому, що вперше досліджено освітньо-професійні програми підготовки фахівців спеціальності 231 «Соціальна робота» (ОП «Соціальна педагогіка») на прикладі наукових шкіл: Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Житомирського державного університету імені Івана Франка, Хмельницького національного університету, Запорізького національного університету.

У статті виокремлено придатність до працевлаштування випускників, що мають можливість працювати в освітніх установах та соціально-педагогічних установах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, Міністерству соціальної політики України, Міністерству охорони здоров'я України. Відзначено актуалізацію соціально-педагогічного складника професійної підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти України. **Висновки.** Результати дослідження показали на необхідність підготовки фахівців соціально-педагогічної діяльності нової генерації. Якісна професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів залежить від постійної адаптації навчальних програм до сучасних вимог і потреб соціально-педагогічної галузі.

Ключові слова: освітньо-професійна програма, соціальна робота, соціальна педагогіка, професійна підготовка, соціальний працівник, педагог соціальний, соціальне виховання.

Oksana OPANASENKO

Applicant at the Department of Management and Educational Technology,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Orana@i.ua

ORCID: 0000-0003-1487-422X

ANALYSIS OF EDUCATIONAL PROGRAMS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SOCIAL EDUCATORS IN TODAY'S CONDITIONS

Abstract. The article presents the results of the analysis of educational and professional training programs for students of higher education, specialty 231 «Social work» (EP «Social pedagogy»). The educational practices of training future social pedagogues were studied based on the study of the official websites of Ukrainian universities and educational programs for students of higher education in the specialty 231 «Social work» (EP «Social pedagogy»). An analysis of scientific works on the experience of training social pedagogues in Ukraine was carried out. The specifics of theoretical approaches to the training of specialists in the specialty 231 Social work under the educational and professional programs «Social pedagogy» for social and pedagogical activities have been determined. The purpose of the article is to conduct a review and analysis of educational and professional programs (hereinafter – EP) of training specialists in socio-pedagogical activities for educational institutions.

The research methodology is based on scientific and scientific-practical approaches, as well as research methods, in particular: systematization and generalization of information on current educational programs for training specialists in the specialty 231 Social work under educational and professional programs «Social pedagogy».

The scientific novelty lies in the fact that for the first time educational and professional training programs for specialists in the specialty 231 «Social work» (EP «Social pedagogy») have been researched on the example of scientific schools: Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Skovorody, Zhytomyr Ivan Franko State University, Khmelnytskyi National University, Zaporizhzhia National University.

*The article highlights the employability of graduates who have the opportunity to work in educational institutions and socio-pedagogical institutions subordinate to the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Ministry of Social Policy of Ukraine, and the Ministry of Health of Ukraine. The actualization of the socio-pedagogical component of the professional training of future specialists in socio-economic specialties of higher education institutions of Ukraine was noted. **Conclusions.** The results of the study showed the need to train specialists in social and pedagogical activities of the new generation. High-quality professional training of future social pedagogues depends on the constant adaptation of educational programs to modern requirements and needs of the social and pedagogical field.*

Key words: educational and professional program, social work, social pedagogy, professional training, social worker, social teacher, social education.

Постановка проблеми. Нині наша держава проходить складний історичний період свого буття і трансформації суспільних відносин. Війна значно змінила та вплинула на вирішення багатьох питань усіма учасниками національної економіки. Страшна реальність, у якій вимушено опинилося українське суспільство, здійснила кардинальні зміни, які торкнулися менталітету Української нації, відношення до традиційних цінностей, психологічного стану, змін у суспільно-політичних орієнтирах і соціальній активності міського та сільського населення України. Така реальність вимагає від усіх учасників соціальних процесів зосередження особливої уваги на цих змінах та викликах, які диктує наше сьогодення.

Із початком повномасштабної війни українська освіта теж постала перед новим викликом: тисячі дітей та молодих людей зазнали травматичного впливу та потребують фахової психологічної та соціально-педагогічної підтримки. Тому сьогодні як ніколи маємо необхідність у професійній підготовці соціальних педагогів – спеціалістів, у компетенцію яких входить надання педагогічної, психологічної, психотерапевтичної та соціальної допомоги дітям, підліткам, молоді для висококваліфікованої соціально-педагогічної роботи, оскільки суспільство ще довго буде відчувати наслідки цієї війни, адже багато представників юного покоління зазнали психологічних, моральних, фізичних травм, і це все необхідно долати за допомогою відповідних фахівців.

Відзначимо, що соціально-педагогічний патронаж у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціаль-

ного середовища, забезпечує консультативну допомогу батькам дітей та молоді як у місті, так і в сільській місцевості. Соціально-педагогічний патронаж здійснює соціальний педагог, який під час роботи керується Наказом МОН України «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України» [9].

Аналіз джерел та останніх досліджень. Аналіз останніх досліджень і публікацій із порушеної проблеми показав, що проблема підготовки майбутніх фахівців у галузі соціально-педагогічної діяльності об'ємна, різноаспектна й актуальна. У деяких важливих аспектах її вже висвітлено в науково-педагогічних працях зарубіжних та вітчизняних науковців. Зокрема, різним проблемам професійної підготовки соціальних педагогів, соціальних працівників присвятили свої праці зарубіжні вчені: Г. Вільфінг (Австрія), М. Баркер, М. Доуел, С. Шадлоу (Велика Британія), Ф. Зайбель, Д. Герінг, К.-Х. Вільгельдорф (Німеччина), Ю. Змагальський, Є. Маринович-Гетка, О. Камінський, А. Пілкова, Є. Ціранська (Польща), Ч. Казетта, А. Мінахар, Дж. Раймонд, А. Кадушкін (США), І. Валліман (Швейцарія) та ін.

Підготовка соціальних педагогів знайшла відображення у роботах українських дослідників: Р. Вайноли, О. Васюк, Л. Вікторової, О. Гомонюк, І. Демченко, О. Карпенко, І. Ковчини, Л. Міщик, В. Поліщук, О. Лісовець, Н. Тверезовської, Л. Сатановської, Т. Ковальчук, С. Кубіцького. У дослідженнях О. Межирицького, Л. Харченко, О. Максимової, К. Івашенко, Л. Романовської розкрито аспекти підготовки студентів педагогічних спеціальностей до соціально-педагогічної діяльності в умовах сільської місцевості. Цінними є дослідження

Ю. Ключко і П. Кліш, І. Сопівник, О. Лапи, що розкрили сутність проблем соціального виховання на селі. Широко розкривається виховний аспект у роботах М. Євтуха, І. Підласого.

Розвиток соціальної педагогіки як галузі педагогічного знання відображено в працях А. Іванченко, Н. Сейко, Л. Ковалю, С. Коляденко, Т. Шасткової; особливості професійної діяльності соціальних педагогів розкрито О. Безпалько, О. Галян, Т. Тюльпи; зміст, форми і методи підготовки соціальних педагогів у закладах вищої освіти досліджено О. Білою, І. Богдановою, Н. Колядою, О. Паскаль, Г. Попович, М. Лукашевич.

У роботах зазначених авторів акцентовано, що одним із першочергових завдань системи вищої освіти є підготовка конкурентоздатних фахівців – соціальних педагогів.

Заклади вищої освіти, які готують майбутніх соціальних педагогів, зіштовхуються з проблемами, що тісно пов'язані з інтеграційними перетвореннями в освітній галузі України та недостатнім методичним забезпеченням для максимальної підготовки спеціалістів з урахуванням концептуальної моделі до вивчення соціально-педагогічної діяльності з молоддю сільської місцевості в умовах сьогодення. Це висуває низку вимог стосовно якісної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Мета статті – проведення огляду та аналізу освітньо-професійних програм (далі – ОПП) підготовки фахівців із соціально-педагогічної діяльності для закладів освіти.

Для досягнення поставленої мети використано наукові та науково-практичні підходи, а також методи дослідження, зокрема: систематизації та узагальнення інформації щодо актуальних освітніх програм підготовки фахівців за спеціальністю 231 «Соціальна робота за освітньо-професійними програмами «Соціальна педагогіка»; описовий метод, метод аналізу та синтезу, контент-аналіз.

Виклад основного матеріалу. Відзначимо, що соціально-педагогічна робота як суспільне явище являє собою своєрідну модель діяльності, спрямованої на розв'язання завдань соціального виховання і соціально-педагогічного захисту. Соціальне виховання – турбота суспільства про підростаюче покоління та створення суспільством, державою, приватними та громадськими структурами відповідних умов

для фізичного, психічного і соціального розвитку особистості. На сучасному етапі становлення соціально-педагогічної діяльності її концептуальні та процесуальні складники базуються на ґрунті соціальної роботи, яка, з одного боку, має ґрунтовніші засади та історію, а з іншого – частина функцій у структурі соціальної роботи є соціально-педагогічними. Згідно з точкою зору Ю. В. Василькової та Т. В. Василькової, даний вид діяльності за змістом є соціальною роботою, що включає педагогічну діяльність і спрямована на допомогу дитині, підлітку, молодій людині в самоорганізації, встановлення нормальних відносин у сім'ї, школі, суспільстві. Тому очевидно, що призначення соціально-педагогічної діяльності є здійснення компетентної соціально-педагогічної допомоги населенню, підвищення ефективності процесу соціалізації виховання і розвитку дітей, підлітків та молоді [10].

Із метою наукового забезпечення соціально-педагогічної діяльності вченими України здійснюється розроблення важливих наукових галузевих тем, серед яких: технологічні аспекти підготовки студентів до соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями населення, професійне становлення студентів у системі підготовки до соціальної роботи і соціально-педагогічної діяльності, формування творчої активності майбутніх соціальних педагогів, професійна підготовка соціальних педагогів, інноваційні технології у навчанні майбутніх соціальних педагогів [4]. Варто зазначити важливість підготовки соціальних педагогів, здатних створювати сприятливі умови соціалізації (через розвиток, формування, соціальне виховання, просвіту, адаптацію тощо) для дітей та молоді, оскільки соціальні працівники не займаються цими питаннями.

Підготовка фахівців для соціальної сфери здійснюється в умовах суперечливого процесу розроблення й осмислення сутності соціальної освіти, принципів, змісту і технологій її реалізації. Сьогодні перед ЗВО України, які готують соціальних працівників і соціальних педагогів, стоїть нелегке завдання – підготувати професійно компетентних спеціалістів. З одного боку, підготовка професіоналів забезпечить можливості для подальшого успішного становлення цієї сфери діяльності, необхідної для соціального розвитку як окремої людини, так і сус-

пільства загалом. А з іншого – результативність розвитку соціальної роботи значною мірою визначається рівнем компетентності та зрілості кожного конкретного представника цієї професії [1]. Сфера фахової підготовки майбутніх фахівців потребує спеціалізації залежно від категорій клієнтів майбутньої професійної діяльності [3].

Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників у вітчизняних ЗВО базується на сучасних вимогах до їхньої кваліфікації (що визначено нормативними документами), а також накопиченому досвіду вищої школи, зокрема в аспекті підготовки фахівців гуманітарних напрямків [2]. Актуалізація соціально-педагогічного складника професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей зумовлена розумінням її як базису, який допомагає людині усвідомити цілісність як власного буття, так і кожної людини у множинності проявів діалектики об'єктивних і суб'єктивних чинників [11].

Нині широке коло теоретичних та практичних питань пов'язане зі створенням умов для соціального становлення особистості загалом і підготовки фахівців майбутніх соціальних педагогів вирішують наукові школи, а саме: *Харківський національний педагогічний університету імені Г. С. Сковороди*, факультет психології і соціології. Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки університету готує фахівців спеціальності 231 «Соціальна робота за освітньо-професійною програмою «Соціальна педагогіка» [7]. Метою програми є підготовка висококваліфікованого й конкурентоспроможного фахівця у галузі соціальної роботи, здатного здійснювати освітню, управлінську й науково-дослідницьку діяльність для розв'язання складних спеціалізованих завдань і вирішення практичних проблем у соціальній сфері. Особливостями програми є: практикоорієнтоване навчання з елементами дуальної освіти. Практичний елемент дуальної освіти для реалізації науково-дослідницької діяльності здобувачів забезпечено створеною для цього розгалуженою мережею партнерських організацій (заклади загальної середньої освіти, центри соціальних служб, служба ювенальної пробачії, центр зайнятості, благодійні фонди, громадські організації тощо); активне залучення до участі в освітньому процесі

фахівців-практиків, випускників спеціальності, науково-педагогічних працівників вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти; створення умов для наукової, творчої реалізації здобувачів вищої освіти й активної участі у проєктах організацій-партнерів.

Основними напрямками професійної діяльності магістра із соціальної роботи освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» є управлінська діяльність у спеціалізованих соціальних закладах; освітня діяльність у закладах вищої освіти; соціально-педагогічна діяльність у закладах освіти, центрах соціальних служб, центрах зайнятості, центрах соціально-психологічної реабілітації тощо. Випускник може здійснювати соціально-педагогічну діяльність у закладах освіти, зокрема *Житомирський державний університет імені Івана Франка* (соціально-психологічний факультет, кафедра соціальних технологій) здійснює підготовку за освітньо-професійною програмою 231 «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» [5]. Програма передбачає формування здатності у студентів до вирішення науково-дослідних, управлінських і прикладних завдань соціальної роботи. Обов'язкові компоненти освітньої програми включають 14 дисциплін, зокрема такі: соціально-педагогічна терапія, соціальна педагогіка, соціально-педагогічна реабілітація тощо, також представлено шість вибіркових компонентів. Передбачені навчальна і виробнича практики, виконання кваліфікаційної роботи, атестаційний екзамен із соціальної педагогіки. Разом за ОП – 90 кредитів. Програмні результати навчання включають у себе 20 пунктів, зокрема: демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи тощо. Згідно з ОПП, професійна кваліфікація випускника – магістр із соціальної роботи, педагог соціальний. Придатність до працевлаштування за кодом 2340; *Хмельницький національний університет*, гуманітарно-педагогічний факультет, кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки. Заклад здійснює підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою 231 «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» [8]. Мета освітньої програми – підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та прикладні проблеми освітньої та соціаль-

ної сфер, у тому числі управління соціальними процесами та процесами, які мають місце в індивідуальному розвитку особистості, передбачає застосування теорій і методів соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності та характеризується комплексністю і невизначеністю умов, зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту. Основним фокусом освітньої програми та спеціалізації є спеціальна освіта в галузі соціальної роботи за спеціальністю «Соціальна робота». Ґрунтується на загальнонаукових засадах, сучасному досвіді практичної соціальної роботи, орієнтує на актуальну соціально-педагогічну діяльність та кваліфікації, у межах яких можлива професійна діяльність. Програмні результати навчання включають у себе 24 пункти, у тому числі: організувати соціально-педагогічну роботу, соціально-педагогічні заходи для провадження соціально-педагогічної діяльності, а також здійснювати управління процесами соціального виховання та соціально-педагогічної допомоги; володіти усіма базовими і спеціальними компетентностями медіатора, демонструвати знання найбільш поширених моделей, технік і технологій медіації та застосовувати їх для вирішення сучасних соціальних проблем та врегулювання конфліктів у соціально-педагогічній сфері тощо. Програма включає у себе обов'язкові компоненти загальної підготовки, а саме дисципліни: методологія і організація наукових досліджень, соціальне партнерство, методика викладання теорії і практики соціальної роботи та соціальної педагогіки у ЗВО, іноземна мова (за професійним спрямуванням), а також дисципліни професійної підготовки, зокрема: соціальна експертиза та прогнозування, інноваційні технології соціальної та соціально-педагогічної роботи, соціально-педагогічна практика та запропоновані дисципліни на вибір студента. Разом за ОП – 90 кредитів.

Зазначимо, що програма спеціальності 231 «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» орієнтована на підготовку фахівців у галузі соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в освітній та соціальній сферах з урахуванням галузевого й регіонального контекстів. Придатність до працевлаштування – випускники можуть обіймати первинні посади згідно з Національним класифікатором професій ДК 003:2010, зокрема – 2340 «Соціальний педагог»;

Запорізький національний університет, факультет соціальної педагогіки та психології, кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти здійснює підготовку за освітньо-професійною програмою «Соціальна педагогіка» магістерського рівня спеціальності 231 «Соціальна робота» [6]. Основний фокус освітньо-професійної програми передбачає отримання кваліфікації магістра із соціальної роботи, соціального працівника, соціального педагога.

Організація освітнього процесу, побудованого на дослідницькому, практикоорієнтованому, комплексному та студентоцентрованому підходах, спрямована на формування здатності випускників здійснювати інноваційну діяльність щодо підвищення якості надання соціальних послуг, забезпечення соціального захисту дітей, молоді, що опинилися у складних життєвих обставинах, та умов їхньої успішної соціалізації та самореалізації. Підготовка професіоналів для роботи у системі освіти та соціального захисту дитинства.

Перелік компонентів освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Соціальна педагогіка» включає цикл загальної підготовки: професійно орієнтований практикум іноземною мовою, філософія наукової свідомості, практикум із медіаторних технологій; цикл професійної підготовки спеціальності: актуальні проблеми та сучасні теорії соціальної роботи, методологія наукових досліджень у соціальній сфері, методологія управління людськими ресурсами, проектування у соціальній сфері, соціальна робота в громаді, кваліфікаційна робота магістра, захист кваліфікаційної роботи, виробнича практика; цикл професійної підготовки освітньо-професійної програми: методика викладання соціально-педагогічних дисциплін, соціально-педагогічна робота з уразливими сім'ями, антикризова соціальна робота, педагогіка і психологія вищої школи, андрагогіка, технології соціально-педагогічної діяльності. Також студенту пропонуються вибіркові компоненти ОПП – дисципліни вільного вибору у межах університету та у межах спеціальності. Загальний обсяг освітньої програми становить 90 кредитів.

Придатність до працевлаштування після закінчення навчання за ОПП «Соціальна педагогіка» – 2340 педагог соціальний; викладач соціальної педагогіки.

Висновки. Отже, після закінчення навчання за проаналізованими освітніми програмами кафедр випускники мають можливість працювати в освітніх установах та соціально-педагогічних установах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, Міністерству соціальної політики України, Міністерству охорони здоров'я України на посаді педагог соціальний, здійснювати соціально-педагогічну діяльність у закладах освіти тощо.

Відзначимо актуальність включення до навчальних планів дисциплін, що відповідають підвищенню соціально-педагогічної компетентності студентів у роботі з внутрішньо переміщеними особами, уразливими сім'ями, супроводу дітей та молоді під час дистанційного навчання в умовах війни. Це дасть змогу майбутнім соціальним педагогам краще розуміти реалії професійної діяльності та розвивати необхідні навички для роботи із соціально уразливими категоріями клієнтів. Важливим акцентом в освітніх програмах є консультування у соціальній галузі.

Особлива увага в освітніх програмах приділяється збереженню соціально-педагогічного

компоненту в підготовці майбутніх фахівців у сфері соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю. Освітні програми забезпечують умови формування і розвитку у студентів програмних компетентностей, що дадуть їм змогу оволодіти основними знаннями, уміннями, навичками, необхідними для здійснення фахової діяльності у сфері соціальної та соціально-педагогічної роботи.

Уважаємо за порукою успіху підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми та молоддю сільської місцевості своєчасні актуальні пропозиції та зауваження науково-педагогічних кадрів щодо обов'язкових та вибіркового дисциплін, а також змістових модулів навчальних курсів, тобто необхідність постійної адаптації навчальних програм до сучасних вимог і потреб соціально-педагогічної галузі.

Активна позиція, актуальні ідеї, увага до якості вищої освіти, плідна співпраця провідних фахівців соціально-педагогічної діяльності та науково-педагогічних працівників забезпечать висококваліфіковану підготовку соціальних педагогів в умовах сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Горішна Н.М. Організація професійної підготовки майбутніх соціальних працівників: міжнародний досвід. *Social Work and Education*. 2014. № 1. С. 13–19.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Кубіцький С.О. Аналіз освітньо-професійних програм підготовки фахівців за спеціальністю 231 «Соціальна робота». *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2017. № 6. С. 18–22.
4. Олійник Г.М. Теоретичні засади професійної підготовки соціальних педагогів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2011. № 21. С. 129.
5. Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у Житомирському державному університеті імені Івана Франка від 25.05.2023. URL: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/StudyProgram/312/r313w9at.pdf>
6. Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у Запорізькому національному університеті від 01.02.2023. URL: https://www.znu.edu.ua/opp/mag/spp/opp_sp_23.pdf
7. Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди від 19.04.2023. URL: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_magistr/2023/Sotsialna_pedahohika.pdf
8. Положення про освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті від 27.04.2023. URL: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/op/m/231-srk-2023.pdf>
9. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України»: Наказ МОН від 22.05.2018 № 509.
10. Рудкевич Н.І. Методика соціально-педагогічної роботи: навчально-методичний посібник. Львів, 2021. С. 12.
11. Тюльпа Т.М. Провідні фактори професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2020. № 42. С. 104–112.

REFERENCES:

1. Horishna, N.M. (2014). Orhanizatsiya profesynoyi pidhotovky maybutnikh sotsial'nykh pratsivnykiv: mizhnarodnyy dosvid [Organization of professional training of future social workers: international experience]. *Social Work and Education*, 1, 13–19 [in Ukrainian].

2. Zakon Ukrainy Pro vyshchu osvitu: pryiniaty 01.07.2014 № 1556-VII [Law of Ukraine On Higher Education: adopted on July 1, 2014 No. 1556-VII]. zakon.rada.gov.ua. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
3. Kubits'kyi, S.O. (2017). Analiz osvitr'o-profesiynykh prohram pidhotovky fakhivtsiv za spetsial'nisty 231 sotsial'na robota [Analysis of educational and professional training programs for specialists in the specialty 231 social work]. *ScienceRise. Pedagogical Education*, 6, 18–22 [in Ukrainian].
4. Oliinyk, H.M. (2011). Teoretychni zasady profesiinoi pidhotovky sotsialnykh pedahohiv [Theoretical principles of professional training of social teachers]. *Naukovyi visnyk. Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya : Pedahohika. Sotsialna robota*, 21, 129 [in Ukrainian].
5. Polozhennya pro osvitrni prohramy pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity u Zhytomyr'skomu derzhavnomu universyteti imeni Ivana Franka vid 25.05.2023 [Regulations on educational programs for the preparation of higher education applicants at Zhytomyr Ivan Franko State University dated May 25, 2023]. Retrieved from: <https://eportfolio.zu.edu.ua/media/StudyProgram/312/r3l3w9at.pdf> [in Ukrainian].
6. Polozhennya pro osvitrni prohramy pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity u Zaporiz'komu natsional'nomu universyteti vid 01.02.2023 [Regulations on educational programs for the preparation of higher education applicants at the Zaporizhzhia National University dated February 01, 2023]. Retrieved from: https://www.znu.edu.ua/opp/mag/spp/opp_sp_23.pdf [in Ukrainian].
7. Polozhennya pro osvitrni prohramy pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity u Kharkivs'komu natsional'nomu pedahohichnomu universyteti imeni H.S. Skovorody vid 19.04.2023 [Regulations on educational programs for the training of higher education applicants at the Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Frying pans from April 19, 2023]. Retrieved from: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitrni_programu_magistr/2023/Sotsialna_pedahohika.pdf [in Ukrainian].
8. Polozhennya pro osvitrni prohramy pidhotovky zdobuvachiv vyshchoyi osvity u Khmel'nyts'komu natsional'nomu universyteti vid 27.04.2023 [Regulations on educational programs for the preparation of higher education applicants at the Khmelnytskyi National University from April 27, 2023]. Retrieved from: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/op/m/231-srk-2023.pdf> [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro psykholohichnu sluzhbu u systemi osvity Ukrainy» nakaz MON 22.05.2018 № 509 [On the approval of the Regulation on psychological service in the education system of Ukraine: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated May 22, 2018 No. 509] [in Ukrainian].
10. Rudkevych, N.I. (2021). *Metodyka sotsial'no-pedahohichnoyi roboty. [Methods of socio-pedagogical work]. Navchal'no-metodychnyy posibnyk, L'viv. 12* [in Ukrainian].
11. Tyul'pa, T.M. (2020). Providni faktory profesiynoyi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh spetsial'nostey [Leading factors of professional training of future specialists in socionomic specialties]. *Visnyk Hlukhivs'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka*, 42, 104–112 [in Ukrainian].